

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

non tribuitur augmentum actibus remissis debitum, sed illud tantum quod actui intensiori debetur.

154. Respondent aliqui, quod licet actus intensior charitatis, ratione sui disponat solum ad augmentum sibi correspondens, & proportionatum, in virtute tamen actuum remissorum precedentium, disponit ad recipiendos aliquos gradus gratiae & charitatis, actibus remissis debitos: unde dicunt, quando ponitur actus intensior, non solum conferri augmentum illi debitum, & correspondens, sed insuper dari gradus aliquos gratiae & charitatis, actibus remissis debitos; v. g. si actus charitatis habitum praexistentem duobus gradibus superet, quando ille elicitur, quatuor gradus gratiae & charitatis conferuntur, duo pro praesenti dispositione, & duo propter actus remissos antecedentes; alij vero gradus, actibus remissis debiti, in ingressu gloriae conferuntur.

155. Sed contra primum: Vel actus intensior ad illos gradus charitatis disponit in virtute precedentium actuum remissorum, transitive, vel intransitive? Non primum: ad hoc enim necessarium erat, quod ex actibus precedentibus aliquid a se distinctum reciperet, ratione cuius virtuosior, & potentior in ratione dispositionis redderetur; nihil autem actus intensior a precedentibus actibus remissis recipi. Nec etiam secundum: tunc enim aliquid agit vel disponit in virtute alterius intransitive, quando seipso est virtus illi subordinata, sicut calor est virtus subordinata igni; actus autem intensior non est seipso virtus precedentium actuum remissorum: Ergo in nullo vero sensu disponit in virtute precedentium actuum remissorum ad duos illos gradus actibus remissis correspondentes.

156. Contra secundum: Si actus intensior disponat in virtute actuum remissorum precedentium, debet disponere ad totum augmentum actibus remissis debitum, non vero solum ad aliquos gradus gratiae & charitatis illis debitos; v. g. si praecesserint viginti actus remissi charitatis, & actus sequens sit intensus ut decem, debet disponere ad triginta gradus gratiae & charitatis: Sed hoc ab illis Authoribus non admittitur: Ergo non loquuntur consequenter ad sua principia. Sequela Majoris patet: causalitas enim alicui competens non ratione sui, sed ratione alterius, debet illi proportionari, seu commensurari; nam accidens v. g. quia agit in virtute substantiae, producit substantiam: Ergo si actus intensior ad augmentum charitatis disponat in virtute actuum remissorum precedentium, debet in virtute illorum disponere ad totum augmentum illis debitum, quamvis ratione sui non possit nisi ad suae intensiois gradus disponere.

157. Tertia denique pars, quae asserit augmentum actibus remissis debitum, usque ad ingressum gloriae, seu primum instans glorificationis differri, sequitur ex dictis in precedentibus: cum enim actus remissi charitatis mereantur de condigno augmentum gratiae & charitatis, ut articulo precedenti ostendimus, & meritum de condigno nunquam frustratur suo premio; si homo augmentum illud gratiae & charitatis non recipit in hac vita, quando aequalem habitui, vel illo intensiorem actum charitatis elicit, ut jam ostendimus, superest solum ut illud recipiat in altera vita, & in ingressu gloriae, seu in primo instanti glorificationis. Unde D. Thomas 1. 2. qu. 114. art. 8. ad 3. de actibus remissis loquens, ait: *Quolibet actu*

A *meritorio meretur homo augmentum gratiae, sicut & gratia consummationem, quae est vita aeterna.* Ergo sicut actibus remissis non meretur gratiae consummationem, seu gloriam, statim, aut in hac vita conferendam, sed in alia vita, in qua erit dispositus per lumen gloriae ad videndam Dei essentiam; ita nec meretur gratiae & charitatis augmentum, statim, aut in hac vita tribuendum, sed in alia vita, & in ingressu gloriae, seu in primo glorificationis instanti: tunc enim anima eliciet actum charitatis, ad minus tantae intensiois, quantae fuit meritum actuum remissorum viae, & in illo actu sufficienter disponetur ad gratiae & charitatis augmentum, quod meruerat in via per actus remissos; talique actui (non quidem ut merito, cum non sit actus viatoris) sed ut physicae dispositioni, respondebit augmentum gratiae & charitatis, quod in eodem instanti habebit; sicut habetur forma in eodem instanti, in quo est ultima dispositio ad illam.

Neque hoc voluntarie, & absque fundamento dicitur, ut perperam nobis aliqui obijciunt: nam ut art. 6. dicebamus, charitas beatorum non manet in eodem statu intensiois, in quo fuit in ultimo instanti viae, sed maximum incrementum accipit, cum primum homo fit beatus; quod non erit absque dispositione physica intensioris actus dilectionis Dei, qui proinde tunc animam praeparare & disponere potest ad recipiendum totum augmentum, actibus remissis, in via elicitis, debitum. Unde D. Thomas in supplem. qu. 93. art. 3. ait, *mansiones distinguuntur in caelo, secundum charitatem patriae, quae quantum in aliquo erit perfectior, tanto reddet eum capaciorem divinae charitatis, secundum cuius augmentum augebitur perfectio divina visionis.* Quibus verbis aperte declarat, actum charitatis patriae se habere ut principium proximum, animam disponens ut sit capax charitatis divinae, ejusque augmentum recipiat, quod in hac vita, defectu dispositionis physicae, eam ultimo ad illud recipiendum praeparantis, infusum non fuerat.

Adde quod altera vita est tempus recipiendi primum adequatum, quod homo meruit per actus antecedentes in via: Ergo primum quod non confertur in hoc saeculo, debet conferri in alio.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primum contra primam & secundam conclusionem: Repugnat gratiam augeri in esse gratiae, & non augeri in esse qualitatis: Ergo duae primae conclusiones inter se pugnant. Consequentia patet: nam in prima diximus, per actus remissos gratiam statim augeri in esse gratiae; & in secunda asserimus eam non augeri tunc in esse habitus & qualitatis. Antecedens vero probatur: Gratiam augeri in esse gratiae, est eam augeri in ratione juris & acceptationis ad gloriam: Sed repugnat eam in ista ratione augeri, nisi etiam in ratione habitus & qualitatis augeatur: Ergo repugnat gratiam augeri in esse gratiae, & non augeri in esse qualitatis. Major patet: Minor probatur. Dare jus ad gloriam, non est denominatio extrinseca in gratia, sed praedicatum intrinsecum, quod consequitur ad physicam ejus entitatem: Ergo repugnat gratiam, ut dantem jus ad gloriam, augeri, nisi etiam physice, & in ratione habitus & qualitatis augeatur.

160. Confirmatur primò: Quia cognoscibilitas fe-
quitur immaterialitatem, repugnat augeri entis
cognoscibilitatem, non aucta illius immateria-
litate: Sed jus & acceptatio ad gloriam, à gratia
habituali proveniens, consequitur ad ejus phy-
sicam entitatem: Ergo repugnat illam, ut dantem
jus ad gloriam, augeri, nisi etiam physica ejus en-
titas augeatur.

161. Confirmatur secundò: Non potest augeri ra-
tio specifica, nisi etiam ratio generica augeatur,
v.g. si intenditur albedo, debet etiam intendi
color: Sed ratio habitus & qualitatis est generica
ad rationem gratiae, ut patet: Ergo illa non potest
augeri in esse gratiae, nisi statim in esse habitus &
charitatis augeatur.

162. Confirmatur tertio: Si per actus remissos
statim augeatur gratia in esse gratiae, & tamen
non augeatur in esse habitus & qualitatis, nisi
in ingressu gloriae, seu in primo glorificationis in-
stanti, ut in tertia conclusione asseruimus, sequi-
tur quod in hac vita nunquam salvetur aequalitas
inter gratiam in esse gratiae, & in esse habitus &
qualitatis, postquam homo justus aliquos actus
remissos charitatis elicit: Sed hoc videtur ab-
surdum: Ergo & illud.

163. Ad objectionem respondeo, negando Ante-
cedens. Ad cujus probationem, distingo Majore-
m: Gratiam augeri in esse gratiae, ut eam auge-
ri in ratione juris physici ad gloriam, ut heredi-
tatem, nego Majorem: est eam augeri in ratione
juris moralis ad gloriam, ut primum & coro-
nam, concedo Majorem: & sub eadem distin-
ctione Minoris, nego Consequentiam.

Explicatur solutio: Quando dicimus per actus
remissos gratiam in esse gratiae statim augeri, non
intendimus illam per tales actus augeri in esse
gratiae intrinsecè, seu acquirere majus jus intrin-
secum ad majorem gloriam ut hereditatem; cum
enim tale jus sit filiationis divinae, non datur nisi
aucta forma intrinsecà, dante & constituyente ra-
tionem filij; sed tantum volumus per illos actus
meritorios dari jus morale & meritorium ad ma-
jorem gloriam recipiendam, mediata, id est me-
diante actu intensiori, qui in primo instanti glo-
rificationis elicitur, & disponit physicè ad reci-
piendum augmentum gratiae & gloriae, actibus
remissis in via elicitis debitum, ut in tertia con-
clusionem declaravimus.

164. Ex quo patet solutio ad primam confirmatio-
nem: concessa enim Majori, Minor distinguenda
est: Jus physicum & intrinsecum ad gloriam ut
hereditatem consequitur ad physicam gratiae en-
titem, concedo Minorem: Jus morale & ex-
trinsecum ad gloriam, ut primum & coronam,
sequitur ad physicam gratiae entitatem, nego Mi-
norem; istud enim jus sequitur immediatè ad
actus meritorios de condigno vitae aeternae, quales
sunt actus remissi charitatis, ut articulo praece-
denti ostendimus: unde licet parvulis, cum gra-
tia baptismali decedentibus, detur gloria per
modum hereditatis, non tamen per modum prae-
mij & coronae, quia nulla habent propria me-
rita.

165. Ad secundam, concessa Majori, distingo Mi-
norem: Ratio habitus & qualitatis est generica
ad rationem gratiae, physicè spectata, concedo
Minorem: considerata esse moris, nego Mino-
rem. Similiter distingo Consequentem: Ergo illa
non potest augeri in esse gratiae, nisi statim in
esse habitus & qualitatis augeatur, in esse gratiae
physicè spectata, concedo: in esse gratiae mo-

raliter considerata, nego. Gratia igitur in esse
gratiae consideratur dupliciter: primo in esse phy-
sico, secundum quod est ultima differentia con-
trahens habitum ad talem speciem: secundò in
esse morali, quatenus mediantibus operibus me-
ritoriis, per illam acceptatur homo ad gloriam
ut coronam. Unde dicimus, quod quando gra-
tia secundum propriam rationem specificam gra-
tiae augeatur in esse physico, etiam debet augeri
in ratione habitus; non tamen necessarium est,
quod augeatur gratia in esse habitus, quando
augeatur in esse gratiae, in genere morali. Est
exemplum in habituali gratia Christi, quae qui-
dem in esse physico finita est, etiam secundum dif-
ferentiam specificam gratiae, ut 3. p. qu. 7. art. 11.
docent communiter Theologi cum S. Thoma,
tamen secundum morale dignitatem, inquan-
tum nempe est principium infiniti meriti, & sa-
tisfactionis infinitae, est in genere gratiae infinita,
ratione suppositi operantis, ut ibidem docet S.
Doctor.

Ad tertiam confirmationem dico, nullum esse
inconveniens, quod in via non semper salvetur
aequalitas & proportio inter quantitatem gratiae
in esse habitus, & quantitatem ejusdem in esse
gratiae, seu meriti; sed sufficere quod servetur in
patria, ubi etiam servabitur aequalitas inter quan-
titem gratiae, & quantitatem gloriae; nam in
patria omnia consummata erunt & perfecta.
Imò in Christo non salvatur, nec salvari potest
talis aequalitas & proportio; cum repugnet gra-
tiam Christi in esse habitus & qualitatis esse infi-
nitam, licet per illam meruerit primum infinitum,
saltem in esse moris, seu infiniti valoris &
pretij, de quo Tractatu de Incarnatione, quando
de gratia Christi differemus.

Objicies secundò contra secundam conclu-
sionem. Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 16.
& can. 24. docet justificatos de die in diem per
bona opera, subindeque per actus remissos cha-
ritatis, crescere in accepta justitia, & magis justi-
ficari, ac sanctiores fieri: Ergo censet per actus
remissos charitatis, gratiam in esse physico quali-
tatis statim augeri.

D Sed negatur consequentia: ut enim justi cen-
seantur per actus etiam remissos de die in diem
crescere in accepta justitia, & magis justificari,
ac sanctiores fieri, non oportet gratiam & cha-
ritatem in illis physicè actu augeri, majoremque
fieri secundum intensiorem, sed sufficit illam
fieri majorem moraliter & jus ad majorem glo-
riam & charitatem, suo tempore conferendam,
acquirere: sicut peccatores per actus remissos vi-
tiorum dicuntur crescere in injustitia, & pejores
fieri, licet per tales actus nihil reale physicum in
ipsis producat, habitus enim vitiosi, sicut & vir-
tutes acquisite, physicè non extenduntur, nec au-
gentur per actus remissos, sed solum per actus
habitu intensiores, ut communiter docent Theo-
logi.

E Objicies tertio: Id quod cadit sub merito de
condigno, confertur infallibiliter: Sed actus re-
missi merentur de condigno augmentum gratiae &
charitatis, ut statim conferendum: Ergo tale aug-
mentum statim confertur. Major patet: Minor
probat. Actus remissi adaequant suo valore aug-
mentum gratiae & charitatis, prout conferendum
statim; cum in illo statim dando non sit major
aestimabilitas, quam in illo secundum se sumptis:
Ergo de condigno merentur tale augmentum,
prout statim conferendum.

Confirmatur

180. Confirmatur: Actus intensus ut sex, elicitus ab habente charitatem ut octo, majoris est dignitatis actu intenso ut quatuor, elicto ab habente charitatem ut duo: Sed iste secundus actus meretur augmentum gratiae & charitatis, ut statim conferendum: Ergo & primus.

181. Confirmatur amplius: Actus intensus ut sex habet, quantum est de se, ut sit meritorius de condigno augmenti gratiae & charitatis, ut statim conferendi: Sed hanc vim non amittit ex eo quod in subiecto intensior gratia praecedat, alias peioris conditionis redderetur ob majorem sanctitatem subiecti, ut articulo praecedenti contra Bannem arguebamus: Ergo etiam in subiecto, in quo major gratia praecedit, & quod habet charitatem ut octo, meretur augmentum gratiae & charitatis, ut statim conferendum.

182. Ad objectionem, concessa Majori, neganda est Minor. Ad cujus probationem, nego Antecedens: actus enim charitatis non adaequant suo valore premium, nisi connaturaliter conferendum: augmentum vero gratiae & charitatis non datur connaturaliter, nisi proportionata dispositio praecedat, qualem dispositionem non esse actum remissum, vel aequalem, sed solum actum habitu intensiorem, supra ostendimus; & ideo actus remissi charitatis cum tali augmento ut statim conferendo non adaequantur moraliter. Unde

183. Ad primam confirmationem dicatur, ex eo quod actus intensus ut sex, elicitus ab habente charitatem ut octo, majoris sit dignitatis actu intenso ut quatuor, elicto ab habente charitatem ut duo, solum colligi talem actum esse majoris augmenti gratiae & charitatis meritorium, non tamen augmenti ut statim conferendi, propter rationem jam dictam.

184. Ad secundam vero, concessa Majori, nego Minorem: si enim actus charitatis ut sex eliciatur a subiecto, habente charitatem habitualement intensam ut octo, per accidens non erit meritorius de condigno augmenti gratiae & charitatis, statim conferendi: hoc tamen non provenit ex eo quod, ratione majoris dignitatis subiecti, peioris conditionis fiat quantum ad dignitatem; sed ex eo quod augmentum statim conferendum alterius sit rationis & conditionis, & praeter meritum

A proportionatam dispositionem in subiecto requiratur, ut jam diximus.

Obicies quarto contra tertiam conclusionem: Si actus ferventissimus charitatis, quem homo in primo instanti glorificationis elicit, disponderet ad augmentum gratiae & charitatis, actibus remissis in via elictis debitum, disponderet etiam consequenter ad augmentum luminis gloriae, tali gratiae & charitati correspondens: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris patet: Minor probatur. Actus charitatis quem homo in primo instanti glorificationis elicit, non procedit a fide, quae in patria non remanet, nec per eam regulatur, sed per visionem beatam: Ergo prius intelligitur lumen gloriae, seu visio beatifica in subiecto, quam talis actus charitatis in voluntate; & aliunde visio illa semel data non potest amplius augeri: Ergo cum nihil disponat ad formam quam praesupponit in subiecto, & a qua dependet & profluit, talis actus charitatis ad augmentum luminis gloriae dispondere nequit.

C Respondeo concessa Majori, negando Minorem. Ad cujus probationem, concessa Antecedente, nego Consequentiam: licet enim actus ille charitatis, quem homo in primo instanti glorificationis elicit, & per quem ad recipiendum augmentum gratiae & charitatis, actibus remissis in via elictis debitum, physice se disponit, procedat a visione beata, & per ipsam regulatur; hoc tamen non obstat quin possit eam in genere causae dispositivae praecedere, subindeque ad augmentum luminis gloriae physice animam dispondere: sicut quaelibet dispositio ultima praecedit formam in genere causae dispositivae, & ab illa procedit, ac in genere causae efficientis dependet: *Calor enim, qui est dispositio ad formam ignis, est effectus profluens a forma ignis*, inquit S. Thomas 3. p. quaest. 7. art. 13. ad 2. & organizatio corporis est dispositio ad receptionem animae, & tamen corpus non habet esse organicum, nisi ab anima, ut docet idem S. Doctor 1. p. quaest. 76. art. 4. ad 1. Eandem doctrinam, ac mutuam causarum dependentiam, & causalitatem, pluribus alijs exemplis in Tractatu de justificatione elucidavimus: unde hic diutius immorari non expedit.

185.

186.

Disp. 1.
art. 8.